

Kompetencje do prowadzenia edukacji kulturalnej

Redakcja:
Katarzyna Olbrycht, Barbara Glyda, Agnieszka Matusiak

WYDAWNICTWO
UNIwersYTETU ŚLĄSKIEGO
KATOWICE 2014

Kompetencje do prowadzenia edukacji kulturalnej

NR 3218

Kompetencje do prowadzenia edukacji kulturalnej

pod redakcją

Katarzyny Olbrycht, Barbary Głydy, Agnieszki Matusiak

Redaktor serii: Publikacje Wydziału Etnologii i Nauk o Edukacji
Urszula Szućcik

Recenzent
Krystyna Ferenz

Spis treści

Wstęp (<i>Katarzyna Olbrycht</i>)	9
---	---

Rozdział I

Edukacja kulturalna i związane z nią kompetencje

Katarzyna Olbrycht	
Kompetencje do prowadzenia edukacji kulturalnej — wobec „kompetencji kluczowych”	15
Witold Jakubowski	
Dylematy edukacji kulturalnej w czasach popkultury.	31
Bogusław Dziadzia	
Pomiędzy geografią a mediami. Upowszechnianie kultury na „prowincji”	43
Katarzyna Plebańczyk	
Edukacja kulturalna jako element realizacji zasad strategicznego zarządzania kulturą i edukacją w Polsce	57
Jolanta Skutnik	
Kompetencje organizatorów i realizatorów edukacji kulturalnej w śląskich instytucjach kultury i instytucjach oświatowych — w świetle wyników badań	77
Dorota Sieroń-Galusek	
Refleksyjność w edukacji kulturalnej i tożsamości instytucji	109
Elżbieta Frołowicz	
Kompetencje współczesnego nauczyciela muzyki w młodszych klasach szkolnych — między wsparciem a hamowaniem rozwoju ucznia	119

R o z d z i a ł II

**Dyskusja o aktualnych
i postulowanych kompetencjach animatorów kultury**

Emil Orzechowski	
Kształcenie i kompetencje menedżerów kultury	139
Dariusz Kubinowski	
Animacja kultury jako nowy kierunek akademickiego kształcenia praktycznego .	149
Bartosz Dąbrowski	
Pożądane kompetencje animatorów kultury w opinii przyszłych pracodawców .	161
Tadeusz Kania	
Typowe i specyficzne miejsca pracy absolwentów kierunku PPKO-ASK z cie- szyńskiej Filii Uniwersytetu Śląskiego (na przestrzeni ostatnich dziesięcioleci) .	175
Alicja Kargulowa	
Czy istnieje poradnictwo kulturalne?	197

R o z d z i a ł III

Doświadczenie sztuki a kompetencje kulturalne

Joanna Winnicka-Gburek	
Kompetencje krytyczno-artystyczne w edukacji kulturalnej — w kierunku etycz- nej krytyki artystycznej	213
Marzenna Wiśniewska	
Doświadczenie teatru — inspirujące działania artystyczno-edukacyjne na pol- skich scenach i pedagogika teatru	227
Ewa Tomaszewska	
To, co nas uskrzydla. O działaniach animacyjnych w połączeniu z teatrem . .	237
Mirosława Pindór	
Edukacja kulturalna jako kształcenie kompetencji obywatelskich. Z doświadczeń Teatru Polskiego w Bielsku-Białej	251
Jarosław Dulęba	
Metoda długofalowego warsztatu artystycznego edukacji artystycznej	267
Barbara Głyda	
Upowszechnianie sztuki współczesnej na prowincji. Uwagi o działalności Galerii Szara w Cieszynie	279

R o z d z i a ł I V

**Kompetencje realizatorów edukacji kulturalnej
a przygotowanie do uczestnictwa w kulturze współczesnej**

Dzierżymir Jankowski	
Intraaktywność w wieku późnej dorosłości. Doniosłość, problemy i potrzeba społeczno-edukacyjnego wspomaganie	293
Kamila Osip	
Edukacja (pop)kulturalna dorosłych — nauczyciel akademicki w służbie kultury popularnej	311
Wojciech Bobrowicz	
Kompetencje komunikacyjne animatorów kultury w świecie nowych mediów .	325
Małgorzata Żurakowska	
Trudne pytania o radiofonie publiczną	333

R o z d z i a ł V

**Kompetencje realizatorów edukacji kulturalnej —
w świetle doświadczeń praktyków**

Sylvia Słowińska	
Animatorzy w nowych przestrzeniach działalności kulturalnej	355
Ewelina Konieczna	
Doświadczenia i kompetencje liderów edukacji filmowej	373
Urszula Lewartowicz	
Animatorzy pozalekcyjnej edukacji kulturalnej — pytania o kompetencje . .	391
Renata Pater	
Animatorzy edukacji muzealnej. W poszukiwaniu „jakościowych” innowacji dla dydaktyki akademickiej	407
Anna Dereń	
Wychodzenie poza dostarczone warunki, czyli animator w zmieniających się okolicznościach	421

Rozdział VI

**Drogi zdobywania kompetencji
do prowadzenia edukacji kulturalnej —
perspektywa (auto)biograficzna**

Beata Kunat	
Specyfika rozwoju zawodowego nauczycieli plastyki — artystów z perspektywy badań autobiograficznych	437
Alicja Delecka-Bury	
Sukces pedagogiczny animatora kultury muzycznej w świetle badań biograficznych	451
Małgorzata Strońska-Zaremba	
Jakie kompetencje powinien mieć lider edukacji kulturalnej? Analiza własnej biografii z uwzględnieniem dochodzenia do kompetencji niezbędnych dla lidera edukacji kulturalnej	465
Włodzimierz Pawelec	
Instruktorzy harcerstwa jako animatorzy kultury między tradycją a nowoczesnością: perspektywa biograficzna	477

Wstęp

Zakład Edukacji Kulturalnej, działający w Instytucie Nauk o Edukacji na cieszyńskim Wydziale Etnologii i Nauk o Edukacji Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, od prawie 10 lat zajmuje się problematyką edukacji kulturalnej, jej związków z animacją społeczno-kulturalną i upowszechnianiem kultury. W ramach prowadzonych prac inicjuje ogólnopolskie dyskusje wokół różnych aspektów tej tematyki. Zaprasza do udziału w nich przedstawiciele różnych środowisk, głównie akademickich, ale także praktyków edukacji kulturalnej i animatorów społeczno-kulturalnych. Wymianie poglądów, doświadczeń i wyników badań służą konferencje naukowe i kolejne publikacje. Były one poświęcone najpierw określeniu ogólnego obszaru i sprecyzowaniu przedmiotu edukacji kulturalnej, problemom związków edukacji kulturalnej z animacją społeczno-kulturalną i upowszechnianiem kultury, wreszcie kadrze, która w różny sposób angażuje się w ten rodzaj działań.

Przedmiotem najnowszych badań były kompetencje osób realizujących edukację kulturalną w różnych miejscach i rolach. W ramach tej tematyki pracownicy zakładu we współpracy z Obserwatorium Kultury Regionalnego Ośrodka Kultury w Katowicach w 2012 roku przeprowadzili badania nad kadrami realizującą edukację kulturalną w instytucjach oświatowych i w instytucjach kultury województwa śląskiego.

Niniejsza publikacja zawiera prezentację fragmentów wyników tych badań (głównie teksty J. Skutnik i D. Sieroń-Galusek), teksty wystąpień uczestników spotkania konferencyjnego w kwietniu 2013 roku, poświęconego kompetencjom osób realizujących edukację kulturalną, sposobom ich zdobywania i doskonalenia, oraz artykuły i rozprawy złożone do druku niezależnie od wystąpień przygotowanych na konferencję — co widoczne jest w zróżnicowanej formie tekstów składających się na prezentowany tom.

Wyniki badań, wypowiedzi przedstawiane w ramach ogólnopolskiego spotkania poświęconego dyskusji nad kompetencjami realizatorów edukacji kulturalnej i stanowiska autorów innych tekstów pokazały, w jak wielu kontekstach warto, a nawet trzeba dziś mówić o tychże kompetencjach. Zainteresowania uczestników dyskusji i autorów pozostałych tekstów skupiły się wokół kilku zagadnień, wśród których najważniejsze były: kompetencje kształcone w ramach studiów akademickich i różnych form doskonalenia zawodowego, kompetencje wykorzystywane i najbardziej przydatne w praktyce osób podejmujących edukację kulturalną, kompetencje oczekiwane przez pracodawców oraz środowiska, w których prowadzone są takie działania, kompetencje postulowane przez prowadzących, wreszcie zdobywane przez nich poprzez doświadczenia osobiste, zawodowe, przekładające się na różne kształty ich biografii.

Ani dyskusje w czasie wspomnianej konferencji, ani przygotowywana publikacja nie zmierzały do określenia kompetencji niezbędnych i koniecznych do efektywnego i poprawnego działania edukacyjnego w ramach edukacji kulturalnej. Nie zakładano ustalenia kompetencji gwarantujących powodzenie prowadzonych działań, zapewniających sukces, zawodową i osobistą satysfakcję. Przyjmowane przez autorów bardzo różne rozumienie edukacji kulturalnej, uwzględniające nie tylko różne rodzaje i wymiary kultury, ale także różne szczegółowe jej interpretacje, pokazało, jak trudną dziedziną edukacji jest dyskutowana edukacja kulturalna, jak wiele przyjmuje znaczeń, w jak różny sposób może być realizowana, ale w konsekwencji — jak silnie jest uwarunkowana inwencją twórczą, autorskim podejściem, odwagą, wrażliwością na innych — jako cechami jej realizatorów. Starano się raczej wskazywać kierunki poszukiwania programów i form kształcenia oraz doskonalenia kadry prowadzącej dziś edukację kulturalną. Prezentowana praca pokazuje sytuacje podejmowania i pełnienia roli realizatora edukacji kulturalnej przez osoby o różnej profesji — animatorów społecznych i kulturalnych, instruktorów różnego rodzaju zajęć związanych z kulturą, osób pracujących w instytucjach oświatowych i wychowawczych, wreszcie pracowników instytucji kultury, zatrudnionych na różnych stanowiskach, menedżerów kultury, pracowników mediów, pracowników szkół wyższych.

Prezentowane teksty zostały zgrupowane w sześciu rozdziałach, których tytuły określają główny profil tematyczny i problemowy, a także charakter zawartości. Autorzy tekstów przybliżają istotę edukacji kulturalnej i kompetencje realizatorów tejże edukacji poprzez różne koncepcje kształcenia animatorów kultury jako realizatorów m.in. edukacji kulturalnej, specyficzne kompetencje do edukacji kulturalnej związanej z doświadczeniem sztuki, z działalnością mediów, kompetencje wynikające z analizy konkretnych inicjatyw i praktycznych działań w zakresie edukacji kulturalnej (namysłu, jakich potrzeba kompetencji, by takie działanie się pojawiło), aż do pokazania biograficznych dróg dochodzenia do tych złożonych, trudnych i zróżnicowanych kompetencji, jakie wiążą się z edukacją kulturalną.

Redaktorzy niniejszego tomu mają nadzieję, że okaże się on inspiracją do dalszych badań, do projektowania i modernizowania programów kształcenia oraz do doskonalenia osób prowadzących edukację kulturalną, ale także do szukania nowych form działania w tej specyficznej dziedzinie edukacji.

Katarzyna Olbrycht

Redaktor: Joanna Szewczyk
Projektant okładki: Bogusław Dziadzia
Redaktor techniczny: Barbara Arenhövel
Korektor: Sabina Stencel
Łamanie: Edward Wilk

Copyright © 2014 by
Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego
Wszelkie prawa zastrzeżone

ISSN 0208-6336
ISBN 978-83-8012-114-0
(wersja drukowana)
ISBN 978-83-8012-115-7
(wersja elektroniczna)

Wydawca
Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego
ul. Bankowa 12B, 40-007 Katowice
www.wydawnictwo.us.edu.pl
e-mail: wydawus@us.edu.pl

Wydanie I. Ark. druk. 31,0. Ark. wyd. 37,5.
Papier offset. kl. III, 90 g Cena 50 zł (+ VAT)

Druk i oprawa: „TOTEM.COM.PL Sp. z o.o.” Sp.K.
ul. Jacewska 89, 88-100 Inowrocław

Kompetencje do prowadzenia edukacji kulturalnej

Więcej o książce

CENA 50 ZŁ
(+ VAT)

ISSN 0208-6336
ISBN 978-83-8012-115-7

